

Силабус навчальної дисципліни

Соціальне підприємництво

Навчальний рік: 2025-2026

LABORE ET ZELO

Освітня програма: 011 Освітні, педагогічні науки
Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) рівень
Обсяг: 4 кредити ЄКТС
Курс: 1, **семестр:** осінній
Дні, Час, Місце: згідно розкладу
Кафедра: кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи
Затверджено: протокол № 12 від 25.02.2025

Інформація про викладача

Ім'я	Борисюк Світлана Олексіївна
Контакти	E-mail: svitlanaborysiuk@gmail.com , Тел. (068)1072184
Робоче місце	Кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (ауд.204, новий корпус НДУ)
Години консультацій	Середа: 13.30-15.00

Опис курсу

Навчальна дисципліна «Соціальне підприємництво» практичного спрямування, метою якої є забезпечення оволодіння здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня системою теоретичних знань, практичних умінь та навичок, необхідних для здійснення роботи з організації соціальних підприємств. Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціальне підприємництво» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з теоретичними засадами організації соціального підприємства, широким спектром його видів та форм; складним комплексом знань, пов'язаних зі специфікою організації соціальних підприємств як форми підтримки вразливих груп населення, консультативної підтримки щодо технології створення та реалізації проєктів соціальних підприємств.

Компетентності та результати навчання

Вивчення дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОП «011 Освітні, педагогічні науки» сприяє набуттю здобувачами компетентностей:

- ЗК.Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціально-педагогічній сфері задля підтримки вразливих груп населення.
- ЗК2.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння закономірностей розвитку його економічної сфери.
- ЗК4.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК10.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК11.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК2. Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері соціально-економічної підтримки вразливих груп населення.

СК4.Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

СК9.Здатність оцінювати соціально-педагогічні проблеми, потреби, особливості та ресурси громадян.

СК10.Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем щодо покращення соціально-економічного стану осіб у дорослому віці та знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК13.Здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм щодо підтримки вразливих груп населення засобами соціального підприємництва.

СК16.Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціально-педагогічної роботи.

СК18.Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

СК19.Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у соціальній сфері щодо організації соціального підприємництва.

Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОП «011 Освітні, педагогічні науки» сприяє досягненню здобувачами таких програмних результатів навчання:

РН1.Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних задач.

РН4.Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми щодо створення умов підтримки вразливих груп населення засобами підприємницької діяльності.

РН5.Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обрати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН6.Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів щодо консультацій з організації соціальних підприємств.

РН7.Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.

РН9.Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

РН10.Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

РН11.Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

РН14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

РН15. Приймати практичні рішення для покращення соціально-економічного добробуту отримувача соціальних послуг.

РН18. Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів отримувачів соціальних послуг.

РН19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси людей, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

РН 23. Конструювати процес та результат соціально-педагогічної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

Форми, методи та засоби навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (20год.), практичних занять (20год.) та 80 год. організації

самостійної роботи аспірантів у бібліотеках та комп'ютерних мережах (разом 120 год.). Викладач використовуватиме інтерактивні та проблемні методи навчання, консультації. Навчання відбуватиметься (за потреби) на платформі ZOOM та з використанням інших продуктів Google, тому здобувачам вищої освіти необхідно мати обліковий запис в Google.

Навчальна дисципліна передбачає використання: підручників, навчальних посібників; наукових джерел інформації у галузях наукового дослідження; довідкових джерел: словників, енциклопедій тощо; електронного ілюстративного матеріалу, персональних гаджетів; інтернет-ресурсів.

Організація навчання

Обсяг	Тема
60 годин	Теоретичні засади соціального підприємництва: - Теоретико-історичний аспект розвитку соціального підприємництва у вітчизняному та зарубіжному досвіді. - Основні принципи сучасного соціального підприємництва. - Соціальний підприємець: характерологічні якості та особливості діяльності. - Перешкоди та заходи підтримки розвитку соціального підприємництва в Україні.
60 годин	Особливості змісту та організації соціального підприємництва як форми підтримки вразливих категорій населення: - Соціальне підприємництво та інші форми підприємницької діяльності: порівняльний аналіз. - Різноманітність видів соціальних підприємств в Україні та за кордоном. - Формування організаційно-правових моделей соціального підприємництва в Україні та у країнах Євросоюзу. - Основні види діяльності соціальних підприємств та критерії її оцінювання.

Оцінка

Підсумкова оцінка курсу буде обчислюватися з використанням таких складових:

Бали	Результат навчання, що оцінюється
30	Портфоліо до теми «Теоретичні засади соціального підприємництва»: - Есе на тему «Спільність та відмінність між соціальним підприємництвом та іншими формами підприємницької діяльності». - Твір-дослідження « Як і де навчитися соціальному підприємництву». - Банк діагностичних методик для визначення готовності людини до організації соціального підприємництва. - Твір-роздум « Чи можу я стати соціальним підприємцем?» -
40	Портфоліо до теми «Особливості змісту та організації соціального підприємництва як форми підтримки вразливих категорій населення»: - Мапа думок щодо підтримки та перешкод в організації та становленні українського соціального підприємництва. - Презентація 2-3 кейсів щодо роботи соціальних підприємств в Україні. - План інтерв'ю із соціальним підприємцем на основі перегляду відеоматеріалів про його

	діяльність. - Скринька методичних матеріалів для організації роботи соціального підприємства.
30	- Навчальний проект (проект організації соціального підприємства в умовах окремої (реальної або за вибором) об'єднаної територіальної громади
100	Разом (Залік)

Політика курсу

Безпека – понад усе.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час очного навчання ви під керівництвом викладача повинні перейти до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування сигналу.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час дистанційного навчання за вашим місцем перебування, ви маєте перейти до безпечного місця та повідомити про це викладача.

Відвідування та / або участь є важливим компонентом навчального процесу. Однак, якщо студент бажає навчатися дистанційно – всю навчальну діяльність, включно з виконанням і поданням для оцінювання завдань, можна здійснювати у дистанційному режимі на сторінці курсу в середовищі УНІКОМ.

Якщо ви не були присутні на занятті через сигнал «Повітряна тривога», узгодьте з викладачем дистанційну форму виконання завдання.

Дедлайн. Крайньою межею здачі портфолію та проекту є три дні до іспиту.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання здійснюється згідно з чинним положенням про організацію освітнього процесу в університеті.

Академічна доброчесність та плагіат. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати нормам Положення НДУ ім. М. Гоголя «Про академічну доброчесність» (<http://surl.li/uxufcx>). Всю заплановану роботу здобувачі виконують самостійно. У разі виявлення несамотійного виконання завдання, результат анулюється, а робота повертається здобувачу на переопрацювання з дотриманням правил академічної доброчесності.

При виконанні спільних завдань, потрібно зазначати внесок кожного учасника/учасниці.

Мобільні пристрої на занятті використовуються з навчальною метою.

Поведінка в аудиторії. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і дотримуватися Правил внутрішнього трудового розпорядку (<http://surl.li/dkhfxg>) університету, а також принципів і правил поведінки, визначених у Етичному кодексі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (<http://surl.li/vyonww>).

Вітається активність здобувачів із планування освітнього процесу та участь у неформальній освіті.

Основні джерела інформації для вивчення навчальної дисципліни

1. Бочарнікова А.В. #SimpleSE. Про соціальне підприємництво – просто! / Бочарнікова А.В. Київ: СТ-ДРУК, 2020. 68 с.

2. Варналій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики: монографія / З.С.

Варналій. — 4-те вид., стер. Київ: Знання, 2008. 302 с.

3. Державна політика розвитку підприємництва в Україні: навч. посібник / З.С. Варналій, К.О. Ващенко, В.М. Кампо та ін. ; за заг. ред. К. О. Ващенко ; Міжрегіональна Акад. упр. персоналом. Київ: Персонал, 2010. 305 с.
4. Навчальний посібник з соціального підприємства. Українська соціальна академія, 2021, 163 с
5. Назарук В. Соціальні підприємства – новий тренд в Україні. 2016.
URL: <http://nv.ua/ukr/opinion/nazaruk/sotsialni-pidprijemstva-novij-trend-v-ukrajini-338577.html>
5. Смаглій К. Зміни творить кожен із нас: соціальне підприємництво та стратегічна філантропія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 207 с.
7. Створення успішного соціального підприємства: навч. посіб. / Українська соціальна академія. 2021. URL: https://siplatform-live.s3.eu-central-1.amazonaws.com/files/posibnyk_usa.pdf.
8. Смаль В., Кокоть В. Що слід знати про соціальне підприємництво Посібник / Смаль В., Кокоть В. 2017. URL: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Social_Entrepreneurship_Guide-WEB-1.pdf
9. Соціальне підприємництво: посібник для викладачів курсу /за наук. редакцією к.е.н. А. О. Корнецького Київ : Фамільна друкарня Huss, 2019. 160 с.
10. Соціальне підприємництво в Україні: звіт за результатами дослідження / Наталія Гусак, Вікторія Кузнєцова, Тетяна Стеценко. Київ: Pact, Inc., Western NIS Enterprise Fund, Школа соціальної роботи НаУКМА, ГО «Молодіжний центр з трансформації соціальної сфери «СОЦІУМ XXI» 2016. 45 с
11. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Посібник / Свинчук А.А., Корнецький А.О., Гончарова М.А., Назарук В.Я., Гусак Н.Є., Туманова А.А. Київ: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. 188 с.
12. Химич І. Г., Тимошик Н. С. Соціальне підприємництво як інноваційний вид діяльності. Нарощування фінансово-економічного потенціалу суб'єктів економічних відносин як основа поступального розвитку територіально-господарських систем : монографія. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А. 2021. 208 с.

•